

VÁLOGATÁS AZ IPARJOGVÉDELMI SZAKÉRTŐI TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY HASZNÁLATIMINTA-OLTALOM KÉRDÉSÉBEN

ISZT-6/2014/2

I. A tényállás

1. A megbízó szakértői vélemény készítésével bízta meg a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő Iparjogvédelmi Szakértői Testületet használatiminta-oltalommal kapcsolatban, a mintaoltalom adott termékre való kiterjedése, valamint a termékkel kapcsolatos egyes hasznosítási cselekményeknek a mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog szempontjából való megítélése kérdésében.

2. A megbízó a megbízásban tájékoztatta az Iparjogvédelmi Szakértői Testületet arról, hogy cégük üzleti kapcsolatban áll a használatiminta-oltalom jogosultjával, és ezen üzleti kapcsolatból adódóan számos, a közösségi közlekedés jegyelőállításában alkalmazható megoldás hasznosítására törekszik. A hasznosításhoz kapcsolódó jogi helyzet tisztázása és a használatiminta-oltalom által lefedett megoldástartomány kereteinek pontosabb feltérképezése lényeges stratégiai feladat cégük számára. A szakvéleménykérésre ennek jegyében került sor.

A megbízó a szakértői vizsgálat lefolytatásához az alábbi iratokat, illetve termékmintát bocsátotta rendelkezésre:

- D1: a használati minta leírása,
- D2: a termék mintapéldánya,
- D3: ábralap 2 db ábrával, a termékminta és a hivatkozási jelek összekapcsolásával.

3. A szakértői testület a megbízás alapján szakértői véleményt készített.

Az ISZT-6/2014 számon megküldött szakvéleményben a kérdésekre adott válaszok között szerepelt az a lényegi megállapítás, hogy a megbízó által a megbízás mellékleteként benyújtott termékminta (D2) és annak a megbízásban közölt ismertetése (okfejtés) alapján a szakértői testület nem tudta megállapítani azt, hogy a termékben a mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul, vagy hogy abban egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek. Ugyanakkor a szakértői testület a benyújtott iratok alapján nem talált olyan okot, amely eleve kizárná azt, hogy a vizsgált termék a mintaoltalom oltalmi körébe essen.

A szakértői testület az ISZT-6/2014 számú szakvéleményben hangsúlyozta, hogy a vonatkozó rendelet előírása értelmében a szakértői vélemény kialakítása a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján történik; a testület a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást. Következésképpen kívül esik a szakértői vélemény lehetőségein a mintaoltalom egyes jellemzői megvalósulásának anyagvizsgálati úton vagy bármely más, a benyújtott termékminta (D2) szemrevételezésétől eltérő módszerrel történő megállapítása.

4. A megbízó újabb megkeresésében jelezte, hogy az ISZT-6/2014 számú szakvéleményben foglaltakra tekintettel a műszaki jellemzők meglétével kapcsolatban elvégeztette a laboratóriumi körülmények közötti pontos vizsgálatokat, és azok eredményét csatolta a korábban már benyújtott adatok kiegészítéseként. Egyúttal azt kérte, hogy a szakértői testület az újonnan benyújtott bizonyíték (papíripari szakvélemény) figyelembevételével egészítse ki vagy módosítsa korábbi, ISZT-6/2014 számú szakértői véleményét. A benyújtott irat:

D4: Papíripari szakértői vélemény és a mellékletét képező jegyzőkönyv.

5. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület megállapította, hogy a D4 iratban dokumentált laborvizsgálati eredményeken nyugvó megállapítások és a korábban benyújtott D1–D3 iratok, illetve termékminta együttesen a korábbtól eltérő ténybeli alapot képez, ami új vizsgálatot és annak alapján kialakítandó új szakvéleményt feltételez. A szakértői testület az új megbízásnak olyan módon tesz eleget, hogy a megbízó által korábban feltett kérdések, valamint a korábban benyújtott D1–D3 iratok, illetve a termékminta, továbbá az újonnan benyújtott bizonyíték (D4 irat) alapján alakítja ki szakértői véleményét. A jelen szakértői vélemény a továbbiakban nem hivatkozik az ISZT-6/2014 számú szakvéleményre, de átveszi annak mindazon megállapításait, amelyek a jelen tényállás mellett is változatlanul érvényesek.

II. A feltett kérdések

A megbízás értelmében a szakértői vizsgálatnak a következő kérdésekre kell választ adnia:

1. Megállapítható-e, hogy a (D2 termékminta szerinti) termék a mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik?
2. Amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termék a mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, akkor megállapítható-e, hogy az adott jegy értékesítése esetén a jegy kiállítója az 1991. évi XXXVIII. törvény 19. §-ában foglaltakat valósítja meg?
3. Amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termék a mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, akkor megállapítható-e, hogy a megszemélyesí-

tés alapját képező jegyalap (azaz a szövegezéssel még el nem látott, de azzal szerkezetében megegyező jegyalap) is a mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik?

4. Amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termék a mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, valamint megállapítható, hogy a megszemélyesítés alapját képező jegyalap (azaz a szövegezéssel még el nem látott, de azzal szerkezetében megegyező jegyalap) is a mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, akkor megállapítható-e, hogy az adott jegyalap értékesítése esetén a jegyalap előállítója és/vagy forgalmazója az 1991. évi XXXVIII. törvény 19. §-ában foglaltakat valósítja meg?

III. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület eljárása

1. A szakértői testület a 270/2002. (XII.20.) Korm. rendelet által meghatározott feladatkörben, szervezeti és eljárási rendben, valamint a tényállásra irányadó jogszabályok – főként a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Hmt.), valamint a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) – rendelkezései alapján alakította ki az alábbiakban kifejtésre kerülő álláspontját.

2. A kormányrendelet értelmében a szakértői testület a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt; a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást. A jelen szakértői vélemény megállapításai és következtetései tehát a vizsgált terméknek a megbízó által benyújtott mintapéldányán és a megbízó által adott – papíripari szakértői (laborvizsgálati) eredményekkel alátámasztott – ismertetésén, valamint az ügy szerinti mintaoltalomra vonatkozó – az iparjogvédelmi hatósági nyilvántartásban szereplő nyilvános – adatokon alapulnak, s csak azokra nézve helytállóak.

3. Ez a szakértői vélemény a használatiminta-oltalommal kapcsolatos ügyben eljáró hatóságokat és bíróságokat nem köti.

IV. A szakértői testület álláspontja

A szakértői testület a szakértői megbízás kapcsán a megbízó által feltett iparjogvédelmi vonatkozású kérdésekben kialakított álláspontját az alábbiakban fejté ki.

Az oltalom terjedelme és a vizsgálandó termék

1. A Hmt. 13. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a használatiminta-oltalom terjedelmét, vagyis azt, hogy az oltalom mely termékekre terjed ki, a hivatalos használatiminta-leírás

végén megfogalmazott igénypontok határozzák meg. Az igénypontokat mindenben a minta leírása és a hozzá mellékelt rajz alapján kell értelmezni.

A mintaoltalom az olyan termékre terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője maradéktalanul megvalósul, vagy amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek.

A használatiminta-oltalom terjedelmét a mintaoltalom esetében a legszélesebb körben a főigénypont (1. igénypont) szövege adja meg. Ha a termékben a főigénypont összes jellemzője megvalósul (illetve ha egy vagy több főigényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek), akkor arra a termékre a használati minta oltalma kiterjed. Ha azonban a főigénypont akárcsak egy jellemzője is nem valósul meg, és egyenértékű jellemzővel sem helyettesítették a termékben, akkor a vizsgált termékre nem terjed ki a mintaoltalom.

2. *A mintaoltalom 1. igénypontja (főigénypont) a következő:*

- D1 Jegy- és szelvényalap, amelynek
- D1a) egyik határoló felülettel (11) és
- D1b) másik határoló felülettel (12) rendelkező,
- D1c) legalább 25 gramm/m² négyzetméter-tömegű anyagból készült hordozóteste (10) van, ahol
- D1d) az egyik határoló felület (11) és a másik határoló felület (12) legalább egyike utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló legalább egy darab adatfogadó zónát (2) tartalmaz,
- D1e) az adatfogadó zóna (2) legalább egy részében pedig a hordozótest (10) egyik határoló felülete (11) és másik határoló felülete (12) közül legalább az egyikre, az utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének megjelenítésére szolgáló, hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonat (20) van felhordva,

azzal jellemezve, hogy

- D1f) a hordozótest (10) hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonattal (20) ellátott adatfogadó zónájának (2) legalább egy része a bevonat (20) külső oldala (20a) fölött elhelyezett ellenőrzést segítő fényút-befolyásoló réteggel (30) van ellátva,
- D1g) a fényút-befolyásoló réteg (30) pedig befoglaló összetevőt (31) és a befoglaló összetevőben (31) véletlenszerű elhelyezkedésben fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt (32) tartalmaz.

3. *A megbízó a fenti főigénypontokkal együtt vizsgálandó terméket (D2 termékminta szerinti termék) a következőképpen határozta meg:*

„D2 Maga a termék egy megszemélyesítésre alkalmas jegyalappal rendelkezik, amely vékony, téglalap formájú lap, és így ezen terméknek

D2a) a megnevezést is tartalmazó egyik határoló felülete van, továbbá

- D2b) az egyedi azonosításra is alkalmas karaktercsoportot (esetünkben az A01871457 és A01871458 jelsorozatot) magában foglaló másik határoló felülete van.
- D2c) Egyszerű mérés alapján pedig megállapítható, hogy a termék 25 g/m² négyzetmétertömeget meghaladó tömegű anyagból van elkészítve.
- D2d) Megfigyelhető az is, hogy az egyik határoló felületen utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló adatfogadó zónája van, amelyben – ebben az adott esetben, többek között az

'Érvényesség kezdete/start date

2014. 05. 15.

Érvényesség vége/end date

2014. 06. 14.

Azonosító szám/identification number

AU12346'

szövegezés olvasható. Ezen szöveget nem a jegyalap elkészítésekor, hanem azt követően, a jegyalap 'megszemélyesítésekor' hozták létre az egyik határoló felületen, így nyilvánvaló, hogy a jegyalapon annak elkészítésekor már tervezett módon lennie kellett adatfogadó zónának, azaz olyan területnek, amelyre később a hõnyomtatás során információ (pl. keltezés, megnevezés, érték) kerül. Ha ugyanis nincs tervezett adatfogadó zóna a terméken, akkor a hõnyomtatáskor nem jelenhet meg egy adott 'megszemélyesítési' tartalom a termék, azaz a jegy megfelelő helyén, pl. ott, ahol a hõ hatására megjelenõ karakterek létrehozására szolgáló bevonat van!

Itt kell megjegyezni azt is, hogy a megjelölt használatiminta-oltalom fõigénypontja megengedi azt a megvalósítási formát is, hogy egy adott jegyalapon csak egyetlen adatfogadó zóna (2) helyezkedjen el, amely lehet akár a hordozótest (10) teljes egyik határoló felülete (11) is!

- D2e) A jelzett adatfogadó zónában megjelenített szövegrõl megállapítható, hogy úgynevezett hõnyomtatással elõállított szöveg, amely alapján tényként rögzíthetõ, hogy az adott adatfogadó zónában hõérzékeny jelölõréteget magában foglaló bevonatnak kellett lennie még a jegyalap megszemélyesítése elõtt.
- D2f) A kész jegyet az egyik határoló felületével a fény irányában tartva, és azt hossztengeye körül kismértékben ide-oda forgatva megfigyelhetõ egy sajátos (régibusz-megálló alakzatot formáló) alapon elhelyezkedõ karaktercsoport. Ez a nyomat a hordozótest egyik határoló felületén lévõ adatfogadó zóna hõérzékeny jelölõréteget magában foglaló bevonattal ellátott része fölött helyezkedik el. Ez abból is megállapítható, hogy a mozgatás során szembetúnõvé válik, hogy ahol a nyomat található, ott, pl. 2014. 06. karakterek adott szögben kevésbé láthatóak, azaz be vannak fedve a nyomat anyagával.

Az is megfigyelhető továbbá, hogy a termék mozgatása során, az egyik határoló felület és a fényforrás egymáshoz viszonyított helyzetének változtatásával a látvány is megváltozik, így adott helyzetben a 2014. 06. karakterek tisztán, egyöntetű fekete színben mutatkoznak, míg más pozícióban a 2014. 06. karakterek fölött láthatóvá válik a nyomat, és a nyomat által lefedett részekben a 2014. 06. karakterek áttetsző hatást mutatnak a szürke nyomatrészek alatt. Ebből pedig az is tényként állapítható meg, hogy a nyomat a bevonat külső oldala fölött fényút-befolyásoló réteggé van elhelyezve.

Az engedélyezett leírás 7. oldal, 4. bekezdése ismerteti, hogy a fényút-befolyásoló réteg hol és hogyan helyezkedjék el; míg a 8. oldal, 2. és 3. bekezdéséből az ismerhető meg részletesen, hogy ezen fényút-befolyásoló réteg hogyan és ilyen céllal működik.

- D2g) Az ismert gyártástechnológia alapján az is nyilvánvaló, hogy a nyomtatással, azaz utólag száradó módon a termékre föl vitt nyomat kiindulóhelyzetében befoglaló összetevőt, így valamilyen folyékony hordozót, továbbá a befoglaló összetevőben elkevert fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt tartalmaz, különben az érzékelt hatás nem jöhetne létre.”

A megbízó a megbízáshoz mellékelte a vizsgált terméket megjelenítő azon fénymásolatot, amelyen a mintaotalom releváns hivatkozási jeleit szerepeltette (D3).

A megbízó – a fent idézett ismertetés és okfejtés kiegészítéseként – rámutatott a D2 termékminta hátoldalán szereplő, a D3 fénymásolaton is kivehető apróbetűs közleményre, amely szerint:

„Az alapanyag hőpapír. Kérjük, az adattartalom olvashatósága érdekében napsugárzástól, hőhatástól, nedvességtől megóvni szíveskedjenek. Gyártás ideje: 2004. 03. Olvashatóságát 8 évig őrzi meg.”

A megbízó annak bizonyítására, hogy a D2 termékminta szerinti termék valóban rendelkezik a mintaotalom D1–D1g) jellemzőit megvalósító D2–D2g) jellemzőkkel, szakértői (laboratóriumi) vizsgálatokat is végeztetett a D2 termékminta szerinti terméken.

A D4 papíripari szakértői vélemény mérésekkel igazolt megállapításai:

1. A minták alapanyaga hőpapír.
2. A bérletszelvényminták átlagos négyzetmétertömege 117 g/m^2 .
3. A minták felületén lévő, a bérlet „megszemélyesítését” eredményező karakterek hőnyomtatással lettek előállítva.
4. A mintákon lévő „logo” (régibusz megálló-alakzatot formáló alakban elhelyezkedő karaktercsoport) a hőnyomtatásra alkalmas réteg felett helyezkedik el.
5. A mintákon lévő „logo” (régibusz megálló-alakzatot formáló alakban elhelyezkedő karaktercsoport) fényút-befolyásoló tulajdonsággal rendelkezik.
6. A fényút-befolyásoló réteget befoglaló összetevő és abban véletlenszerűen elhelyezkedő fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevők alkotják.

Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület válasza a feltett kérdésekre

A megbízó 1. kérdésére a szakértői testület válasza a következő.

A megbízó által a megbízás mellékleteként benyújtott termékminta (D2) és annak a megbízásban közölt – papíripari szakértői (laborvizsgálati) eredményekkel alátámasztott – ismertetése alapján a D2 termékminta szerinti termékben a mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul.

A megbízó 2. kérdésére a szakértői testület válasza a következő.

Mivel a D2 szerinti termékre a mintaoltalom kiterjed, az ilyen jegy- és szelvényalap felhasználásával jegyeknek gazdasági tevékenység körében való előállítására a Hmt. 12. §-a értelmében a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos hasznosítási joga körébe tartozik. Aki ilyen hasznosítást jogosulatlanul végez, az a mintaoltalom bitorlását követi el a Hmt. 19. §-a szerint.

A megbízó 3. kérdésére a szakértői testület válasza a következő.

Ha a termék kialakítása, elrendezése és szerkezeti felépítése olyan, hogy megvalósítja a mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzőjét, akkor arra a termékre a mintaoltalom kiterjed akkor is, ha még semmilyen adat sincs rá rögzítve, és – a 2. kérdésre adott válasszal összhangban – akkor is, ha a termék az összes kívánt adatot, köztük az érvényesítést – a megbízás szóhasználatával „megszemélyesítést” – eredményező, legalább részben hõnyomtatással előállított adatokat is tartalmazó kész jegy, bérletszelvény vagy hasonló. Ennélfogva, mivel a D2 szerinti termékre a mintaoltalom kiterjed, így a mintaoltalom a D2 szerinti termék előállításához alapul szolgáló olyan jegyalapra, amelyről csupán a – legalább részben hõnyomtatással előállított – adatok vagy azok egy része hiányzik még, azaz „a meg­személyesítés alapját képező jegyalap”-ra szintén kiterjed.

A megbízó 4. kérdésére a szakértői testület válasza a következő.

Az 1–3. kérdésre adott válaszokkal összhangban, mivel megállapítható, hogy a D2 szerinti termékre a mintaoltalom kiterjed, így az ilyen jegy- és szelvényalaprak, valamint az ilyen jegy- és szelvényalap felhasználásával jegyeknek, bérletszelvényeknek vagy hasonlóknak gazdasági tevékenység körében való előállítására és forgalmazására a Hmt. 12. §-a értelmében a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos hasznosítási joga körébe tartozik. Aki ilyen hasznosítást jogosulatlanul végez, az a mintaoltalom bitorlását követheti el a Hmt. 19. §-a szerint.

A szakértői testület álláspontjának indokolása

1. Az igénypontok értelmezésével kapcsolatos általános szempontok

A mintaoltalom terjedelmének meghatározása során az igénypont(ok) értelmezésére van szükség. Az igénypontokat, következésképpen az igényponti jellemzőket is a leírás és a rajz alapján kell értelmezni [Hmt. 13. § (1) bek.]. Az értelmezést a mesterségben járatos személy [Hmt. 32. § (1) bek.] szemszögéből kell végrehajtani oly módon, hogy a mesterségben járatos személy „kötelező tudásának” forrásaként az elsőbbség napján hozzáférhető technika állását kell tekinteni.

Az igénypontnak a leírás és a rajz alapján történő értelmezése azt jelenti, hogy az egyes igényponti jellemzőknek, a jellemzők valamely összetartozó csoportjának és az igénypontban foglalt jellemzők összességének a jelentéstartalmát elsődlegesen a leírás és a rajzok alapján kell megállapítani, tehát a leírás és a rajzok szerinti jelentés az irányadó, ha eltérés mutatkozik a jellemző(k)nek a technika állása alapján szokásosnak vélt jelentésétől.

Egy általánosító igényponti jellemző jelentésének megállapításakor figyelembe kell venni a leírásban annak tulajdonított (egyres) konkrétabb, szűkebb jelentés(ek)e)t. Valamely határozottan (a szakember, illetve a mesterségben járatos személy számára kellő egyértelműséggel és részletességgel) kinyilvánított jelentést akkor is a jelentéstartalom részének kell tekinteni, ha ez ellentmondásban van a leírásnak a jelentéstartalomra vonatkozó valamely általános megállapításával. Ugyanakkor az általánosító igényponti jellemző jelentéstartalmának megállapításakor megfelelően figyelembe kell venni a rendeltetést, a működést, a hatásokat, adott esetben az előállítás körülményeit a termék és az adott jellemző vonatkozásában.

Ha a leírás (és a rajz) nem ad külön támpontot az igényponti jellemző értelmezéséhez (vagyis azt a mesterségben járatos személy kötelező tudására bízva), akkor a technika állása alapján legvalószínűbb jelentést kell a jellemzőnek tulajdonítani. A mesterségben járatos személytől nem várható el a szakmájában eltérő mértékben ismert (vagy elismert) jelentéstartalmak közül a „leghelyesebb” kiválasztása.

2. Az oltalom adott termékre való kiterjedésével kapcsolatos általános szempontok

A mintaoltalom a Hmt. 13. §-ának (2) bekezdése értelmében az olyan termékre terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője megvalósul, vagy amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek.

Egy főigényponti jellemző abban az esetben valósul meg a termékben, ha a terméknek van olyan jellemzője, amelynek a jelentéstartalma beletartozik a főigényponti jellemző jelentéstartalmába, más szóval, amelyre a főigényponti jellemző „ráolvasható”. Az oltalomnak a termékre való kiterjedése szempontjából nincs jelentősége, ha a terméknek további, a főigényponti jellemzők jelentéstartalmán kívüli jellemzői is vannak, beleértve azt az esetet

is, ha a termék jellemzőjének jelentéstartalma bővebb, mint az annak megfelelő főigényponti jellemzőé.

A mintaoltalom az olyan termékre is kiterjed, amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek (ami mellett az igénypont összes többi jellemzője megvalósul).

3. Részletes vizsgálat a mintaoltalomnak a megbízó által ismertetett termékre való kiterjedése kérdésében

A testületnek választ kellett adnia arra a kérdésre, hogy a mintaoltalom oltalmi köre kiterjed-e a megbízó által a megbízás mellékleteként benyújtott D2 termékminta szerinti termékre.

A D2 termékmintának a megbízásban közölt ismertetése a megbízó azon álláspontját igyekezett bizonyítani részletes okfejtéssel, mely szerint a mintaoltalom főigénypontjának valamennyi jellemzője megfeleltethető a D2 termékminta jellemzőinek, így az ilyen termék a mintaoltalom oltalmi körébe esik. A megbízó továbbá annak bizonyítására, hogy a D2 termékminta szerinti termék valóban rendelkezik a mintaoltalom D1–D1g) jellemzőit megvalósító D2–D2g) jellemzőkkel, a termékmintán végeztetett szakértői (laboratóriumi) vizsgálatok eredményeit (D4 papíripari szakértői vélemény és a mellékletét képező jegyzőkönyv) hozta fel.

A szakértői testület a III.2. pontban előrebocsátott módon a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakította ki a véleményét; a tények megállapítására nem végzett külön bizonyítást. Ennek megfelelően a mintaoltalom kiterjedését a D2 termékminta szerinti termékre oly módon vizsgálta, hogy a D2 termékmintának a szemrevételezése alapján megállapítható jellemzőiben kereste a mintaoltalom főigényponti jellemzőinek a megvalósulását, ahol pedig ilyen módon a főigényponti jellemző megvalósulása nem, vagy egzakt módon nem volt megállapítható, a D4 papíripari szakértői vélemény mellékletét képező jegyzőkönyv mérési/vizsgálati eredményeire támaszkodott. A testület a megbízásban közölt ismertetést és okfejtést összességében egy értelmezési javaslatnak tekintette, ugyanakkor azt pontról-pontra megfelelően figyelembe vette a mintaoltalommal való összevetés során.

A mintaoltalom 1. igénypontjának tárgymegjelölése (D1 jellemző) szerint az oltalom tárgya jegy- és szelvényalap.

A D2 termékminta egy bérletszelvény, amelyről nyilvánvalóan megállapítható, hogy szelvényalapot tartalmaz, arra „épül”. Ilyen módon a D1 jellemző a termékben megvalósul.

A mintaoltalom 1. igénypontjának további jellemzői:

D1a) egyik határoló felülettel (11) és

D1b) másik határoló felülettel (12) rendelkező,

D1c) legalább 25 gramm/m² négyzetméter-tömegű anyagból készült hordozóteste (10) van, ahol

D1d) az egyik határoló felület (11) és a másik határoló felület (12) legalább egyike utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló legalább egy darab adatfogadó zónát (2) tartalmaz.

Ezek triviális jellemzők, amelyekre a kialakítás, az elrendezés és a szerkezeti felépítés kereteinek meghatározása, valamint az oltalmi kör kellő általánosítása miatt lehetett szükség.

A D2 termékmintán e jellemzők megléte nyilvánvalóan felismerhető, ennek külön indokolását nem tartjuk szükségesnek, a *D1c) jellemző* kivételével.

A D4 irat szerint labortechnikai eszközökkel, az ISO 536:2012 szabvány alapján elvégzett mérések szerint a D2 termékminták átlagos négyzetmétertömege 117 g/m², ami mellett a felhordott termoréteg négyzetmétertömege nem haladja meg a 20 g/m² értéket. Így tehát a *D1c) jellemző* is megvalósul.

A mintaoltalom 1. igénypontjának következő jellemzője:

D1e) az adatfogadó zóna (2) legalább egy részében pedig a hordozótest (10) egyik határoló felülete (11) és másik határoló felülete (12) közül legalább az egyikre, az utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének megjelenítésére szolgáló, hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonat (20) van felhordva.

Az okfejtés D2d) pontja szerint:

„Megfigyelhető az is, hogy az egyik határoló felületen utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló adatfogadó zónája van, amelyben – ebben az adott esetben, többek között az

’Érvényesség kezdete/start date

2014. 05. 15.

Érvényesség vége/end date

2014. 06. 14.

Azonosító szám/identification number

AU12346’

szövegezés olvasható. Ezen szöveget nem a jegyalap elkészítésekor, hanem azt követően, a jegyalap ’megszemélyesítésekor’ hozták létre...”

Továbbá az okfejtés D2e) pontja szerint:

„A jelzett adatfogadó zónában megjelenített szövegről megállapítható, hogy úgynevezett hőnyomatással előállított szöveg, amely alapján tényként rögzíthető, hogy az adott adatfogadó zónában hőérzékeny jelölőréteget magában foglaló bevonatnak kellett lennie még a jegyalap megszemélyesítése előtt.”

A szakértői testület már megállapította, hogy a D2 termékminta szerinti jegyalapon van adatfogadó zóna, azt pedig, hogy az utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének megjelenítésére szolgáló, hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonat (20) van felhordva, szintén megállapíthatónak tekinti. E megállapításhoz a testület a D4 irat alábbi tartalmát vette alapul (jegyzőkönyv 1–2. oldal):

„A kapott minták felületéről készült elektronmikroszkópos felvételek egyértelműen igazolják, hogy a rostos szerkezeten (hordozótest) olyan réteg van felhordva, amely alkalmas utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének a megjelenítésére. ...A hőérzékeny réteg sajátossága, hogy apró pontok (egységbe zárt leucofesték-kapszulák) helyezkednek el a mázrétegben, amelyek szintelenek eredeti állapotukban, és hőmérsékletváltozás hatására reakcióba lépnek az őket körülvevő sav-mátrix anyaggal, amely során jellemzően fekete színreakciót adnak. Hőnyomtatás után a festékkapszulák üreges, kráterjellegűvé válnak, ami egyértelműen jellemzi ezt a speciális mázréteget és a végbement kémiai reakciót.”

A mintaoltalom 1. igénypontjának további jellemzője:

D1f) a hordozótest (10) hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonattal (20) ellátott adatfogadó zónájának (2) legalább egy része a bevonat (20) külső oldala (20a) fölött elhelyezett ellenőrzést segítő fényút-befolyásoló réteggel (30) van ellátva.

Az okfejtés D2f) pontja szerint:

„A kész jegyet az egyik határoló felületével a fény irányában tartva, és azt hossz tengelye körül kismértékben ide-oda forgatva megfigyelhető egy sajátos (régii busz megálló-alakzatot formáló) alaphoz elhelyezkedő karaktercsoport. Ez a nyomat a hordozótest egyik határoló-felületén lévő adatfogadó zóna hőérzékeny jelölőréteget magában foglaló bevonattal ellátott része fölött helyezkedik el. Ez abból is megállapítható, hogy a mozgatás során szembe tűnővé válik, hogy ahol a nyomat található, ott pl. a 2014. 06. karakterek adott szögben kevésbé láthatóak, azaz be vannak fedve a nyomat anyagával.

Az is megfigyelhető továbbá, hogy a termék mozgatása során, az egyik határoló felület és a fényforrás egymáshoz viszonyított helyzetének változtatásával a látvány is megváltozik, így adott helyzetben a 2014. 06. karakterek tisztán, egyöntetű fekete színben mutatkoznak, míg más pozícióban a 2014. 06. karakterek fölött láthatóvá válik a nyomat, és a nyomat által lefedett részek a 2014. 06. karakterek áttetsző hatást mutatnak a szürke nyomatrészek alatt. Ebből pedig az is tényként állapítható meg, hogy a nyomat a bevonat külső oldala fölött fényút-befolyásoló réteggént van elhelyezve.

Az engedélyezett leírás 7. oldal, 4. bekezdése ismerteti, hogy a fényút-befolyásoló réteg hol és hogyan helyezkedjék el; míg a 8. oldal 2. és 3. bekezdéséből az ismerhető meg részletesen, hogy ezen fényút-befolyásoló réteg hogyan és ilyen céllal működik.”

A D2 termékmintát mozgatva valóban előtűnik, majd tovább mozgatva ismét eltűnik az okfejtés D2f) pontjában leírt mintázat. Az is látható, hogy a mintázat fedi a nyomtatást. Ennek alapján pedig alappal feltételezhető, hogy a mintázat olyan réteget képez (vagy olyan réteg részét képezi), amelyet fénytani tulajdonságai alapján fényút-befolyásoló rétegnek lehet minősíteni.

E megfigyelést és az abból eredő konklúziót a D4 irat részét képező jegyzőkönyv 6–9. oldalán dokumentált vizsgálati eredmények is megerősítették. Az idevonatkozó megállapítások:

„...mikroszkópos felvételen jól látható, hogy az irizáló festékekkel létrehozott buszmegálló (apró csillogó pontok) elem hol ér véget a thermorétegen és mely részeket borítja. Ha a thermoréteg alatt helyezkedne el, akkor nem lenne látható, mivel a thermoréteg vastagsága elfedné azt. A képen sűrűfényben nézve jól látható a különbség.”

„...pásztázó elektronmikroszkópos felvétel szintén igazolja az előbbi állítást, miszerint a logóalakzatok (amelyek az irizáló festékekkel lettek létrehozva utólagosan, a thermoréteg felhordása után), a thermoréteg felett helyezkednek el és nagyon élesen követik a geometriai elem határait.”

„Mivel a hőpapír felületén irizáló nyomatot hoztak létre logóalakzatban, és ez az irizáló réteg diszkrét, lapos, áttetsző részecskéket tartalmaz (lenti ábra), megállapíthatjuk, hogy fényút-befolyásoló tulajdonsággal rendelkezik. A diszkrét részecskék lapos alakzata miatt nem egyformán veri vissza a fényt a tér minden irányába, ezért bizonyos irányokban nézve erősebben, másik irányokból nézve halványabbnak tűnik.”

Megállapítható tehát, hogy a hordozótest (10) a nyomtatott szöveg(ek) felett elhelyezett, ellenőrzést segítő fényút-befolyásoló réteggel (30) van ellátva. A szakértői testület a D1e) jellemzővel kapcsolatban megállapíthatónak tartotta a hőérzékeny jelölőréteg jelenlétét a D2 termékmintában, így ezzel összhangban megállapítható, hogy az ellenőrzést segítő fényút-befolyásoló réteg a hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonat (20) külső oldala (20a) felett helyezkedik el. Ilyen módon a D1f) jellemző teljes egészében megvalósul.

A mintaoltalom 1. igénypontjának utolsó jellemzője:

D1g) a fényút-befolyásoló réteg (30) pedig befoglaló összetevőt (31) és a befoglaló összetevőben (31) véletlenszerű elhelyezkedésben fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt (32) tartalmaz.

Az okfejtés D2g) pontja szerint:

„Az ismert gyártástechnológia alapján az is nyilvánvaló, hogy a nyomtatással, azaz utólag száradó módon a termékre föl vitt nyomat kiinduló helyzetében befoglaló összetevőt, így valamilyen folyékony hordozót, továbbá, a befoglaló összetevőben elkevert fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt tartalmaz, különben az érzékelt hatás nem jöhetne létre.”

A szakértői testület úgy találta, hogy a D1g) jellemző komplex intézkedéseinek megvalósulására az érzékelt hatás nem kielégítő bizonyíték. A kérdés megítélésében ezért a D4 iratban dokumentált műszeres vizsgálat eredményeire támaszkodott.

A D4 irat részét képező jegyzőkönyv 9. oldalán közöltek szerint:

„...megállapítható (az alábbi) mikroszkópos felvétel alapján, hogy a logóalakzat tartalmaz fényút-befolyásoló részecskéket, amelyeket fényvisszaverő összetevők alkotják és a felhordás során elpárolgó oldószer után a logóalakzat határain belül véletlenszerűen helyezkednek el a hordozóval való kémiai kötődésük révén. Ezek a részecskék diffúzan szórják a látható fényt, transzparensnek és az IR-sugárzást visszaverik.”

Ebből kiolvasható mind a befoglaló összetevő, mind pedig az abban véletlenszerűen elhelyezkedő részecskék mint fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevő jelenléte a fényút-befolyásoló rétegben. Ezzel pedig a mintaoltalom 1. igénypontjának D1g) jellemzője is megvalósul a D2 minta szerinti termékben.

A mintaoltalomnak a megbízó által ismertetett termékre való kiterjedése kérdésében lefolytatott részletes vizsgálat eredményeinek összegzése:

Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület a megbízó 1. kérdésére adott választ megalapozó módon azt állapította meg a fent közölt részletes vizsgálat eredménye alapján, hogy a D2 termékminta szerinti termékben a mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul (igényponti jellemzők egyenértékű jellemzővel való helyettesítése nem merült fel az összevetés során).

4. *A termékkel kapcsolatos egyes hasznosítási cselekményeknek a mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog szempontjából való megítélése*

Az Iparjogvédelmi Szakértői Testületnek a mintaoltalom oltalmi körének a benyújtott termékminta (D2) szerinti termékre való kiterjedése kérdésével összefüggésben véleményt kellett alkotnia az ilyen termékkel kapcsolatos egyes hasznosítási cselekményeknek a mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog szempontjából való megítélése kérdésében is.

A megbízó 3. kérdése arra irányult, hogy amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termékre a mintaoltalom kiterjed, úgy kiterjed-e a mintaoltalom „a megszemélyesítés alapját képező jegyalap”-ra is, azaz a D2 szerinti termék (jegy, bérlet stb.) előállításához alapul szolgáló olyan jegyalapra, amelyről csupán a – legalább részben hőnyomtatással előállított – adatok vagy azok egy része hiányzik még. A szakértői testület a választ általánosabb keretbe helyezve rámutatott, hogy ha a termék kialakítása, elrendezése és szerkezeti felépítése olyan, hogy megvalósítja a mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzőjét, akkor arra a termékre a mintaoltalom kiterjed akkor is, ha még semmilyen adat sincs rá rögzítve. A mintaoltalom 1. igénypontja adatfogadó zóná(k)ról és adatmegjelenítési módról (legalább az adatok egy része tekintetében hőnyomtatásról) rendelkezik, de olyan előírása nincs, amely szerint maguk az adatok kötelező kellékei lennének a jegyalapnak. A kérdés inkább fordítva merül fel: kiterjed-e a mintaoltalom a nyomtatott adatokat tartalmazó, „megszemélyesített”, kész jegyekre is, hiszen az oltalom tárgya az 1. igénypont D1 jellemzője szerint *jegy- és szelvényalap*, nem pedig *jegy*? A válasz erre is igenlő, amint arra a 3. kérdésre adott válaszban, valamint az 1. igénypont jellemzőinek és a D2 termékminta jellemzőinek összevetése során már rámutattunk. A kész, kitöltött jegy a jegyalapra „épül”, és amennyiben a „megszemélyesített” még nem tartalmazó jegyalapra a mintaoltalom kiterjed, úgy az annak felhasználásával előállított, „megszemélyesített” jegyre is kiterjed, hiszen ilyen esetben abban is megvalósul az 1. igénypont összes jellemzője, vagyis a jegy „magában foglalja” az oltalom alatt álló jegyalapot.

A megbízó 2. és 4. kérdése együttesen arra vonatkozott, hogy amennyiben megállapítható, hogy a D2 termékminta (ami egy kész, „megszemélyesített” jegy, pontosabban havi bérlet-szelvény) szerinti termék a mintaoltalom oltalmi körébe esik, egyszersmind megállapítható, hogy a mintaoltalom a D2 termékminta szerinti termék alapjául szolgáló, „megszemélyesítést” még nem tartalmazó jegyalapra is kiterjed, akkor megállapítható-e, hogy mind az ilyen jegyalap előállítója és/vagy forgalmazója, mind pedig az ilyen jegy előállítója (kiállítója) és/vagy forgalmazója megvalósíthatja a mintaoltalom bitorlását.

Az Iparjogvédő Szakértői Testület mindkét kérdésre igennel válaszolt, rögzítve, hogy mivel a D2 termékminta szerinti termék a mintaoltalom oltalmi körébe esik, így az alapjául szolgáló, „megszemélyesítést” még nem tartalmazó jegyalapnak is szükségképpen az oltalmi körbe kellett esnie. Általánosítva tehát, *amennyiben* olyan termékről van szó, legyen az akár jegyalap, akár az ilyen jegyalap felhasználásával előállított, „megszemélyesítést” is tartalmazó jegy, amelyről megállapítható, hogy abban a mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul, *úgy* aki ilyen jegy- és szelvényalapot, illetve ilyen jegy- és szelvényalapot felhasználásával jegyeket, bérletszelvényeket vagy hasonlókat állít elő és/vagy forgalmaz jogosulatlanul, az a mintaoltalom bitorlását követi el, feltéve, hogy a bitorlás tényállásának egyéb törvényi feltételei is megvalósulnak.

A szakértői testület e megállapításaihoz alapul szolgáló törvényi rendelkezések:

– A Hmt. 12. §-a szerint:

„A mintaoltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának – a jogszabályok keretei között – kizárólagos joga van arra, hogy a mintát hasznosítsa, illetve hasznosítására másnak engedélyt (licenciát) adjon. A kizárólagos hasznosítási jog kiterjed a minta szerinti termék gazdasági tevékenység körében való előállítására, használatára, behozatalára és forgalomba hozatalára.”

– A Hmt. 19. §-a szerint:

„(1) A mintaoltalom bitorlását követi el, aki az oltalom alatt álló mintát jogosulatlanul hasznosítja.

(2) A mintaoltalom jogosultja a bitorlóval szemben azokat a polgári jogi igényeket támaszthatja, amelyeket a szabadalmi törvény értelmében a szabadalmas érvényesíthet a bitorlóval szemben.

(3) A mintaoltalom bitorlása esetén a jogosult engedélyével hasznosító jogaira a szabadalmi törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

Goitein Miklós, a tanács elnöke
Kürtös József, a tanács előadó tagja
Dr. Cserhátiné dr. Füzesi Krisztina, a tanács szavazó tagja

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY VÉDJEGYOLTALOM KÉRDÉSÉBEN

ISZT-7/2014

I. A tényállás

- A megbízó jogi képviselője útján megkereséssel fordult az Iparjogvédelmi Szakértői Testülethez. A megbízó javára oltalom alatt áll a 185 181 lajstromszámú, HÜGLI színes ábrás védjegy, amelynek árujegyzékébe a 29., a 30. és a 32. osztályba sorolt áruk tartoznak.
- A megbízó gyártója és forgalmazója a HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ megnevezésű terméknek, amely nagy kiserelésben, üzemi felhasználók számára gyártott ételízesítő, fűszertermék. A termék piacra történő bevezetését követően a versenytárs eljárást indított a megbízóval szemben arra hivatkozva, hogy a HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ termék megjelenése a fogyasztók számára összetéveszthető a KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ nevű, azonos típusú fűszertermékük külső megjelenésével. A versenytárs termékének címkéje 176 423 lajstromszámmal oltalom alatt áll, és árujegyzékébe a 29. és a 30. osztályba sorolt áruk tartoznak. A megbízóval szemben az említett körülmények alapján büntetőeljárás indult a 1978. évi IV. törvény 329/D. §-ának (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja szerinti iparjogvédelmi jogok megsértése és 296. §-a szerinti áru hamis megjelölésének büntette miatt. A megbízó a szakértői véleményt a büntetőeljárás keretében kívánja felhasználni, így a két termék összevetését elsősorban a büntetőjogilag releváns összetéveszthetőség, valamint a fogyasztók megtévesztésére való alkalmasság szempontjából kérte elvégezni.

II. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testületnek feltett kérdések

A megbízó az Iparjogvédelmi Szakértői Testület állásfoglalását kérte az alábbi kérdések tekintetében.

1. Összetéveszthető-e a fogyasztók számára a HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ termék a KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ termékkel? Kérjük, külön-külön térjenek ki a termékek teljes megjelenésének, valamint a Knorr védjegyoltalom alatt álló címkéjének és a HÜGLI DELIKÁT termék megfelelő megjelenésének az összetéveszthetőségére is.
2. Alkalmas-e a Hügli árumegjelölése a fogyasztók megtévesztésére abban a tekintetben, hogy a HÜGLI vagy a KNORR terméket vásárolják-e meg?
3. Összetéveszthető-e teljes termékportfóliót vásárló üzemi felhasználók (kifőzdek, étkeztetéssel foglalkozó vállalatok) számára a HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ termék a KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ termékkel?

4. Tekintható-e a Hügli terméke olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel vagy elnevezéssel előállítottnak, amelyről a versenytárs, illetve annak jellegzetes tulajdonsággal rendelkező áruja ismerhető fel?

A megbízás alapján a szakértői vizsgálat tárgya a következő:

Az első kérdés alapján: a megbízó által forgalmazott HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ termék kialakítása összetéveszthető-e a KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ kialakításával, különös tekintettel a termékek teljes megjelenésére, valamint a Knorr védjegytalalom alatt álló címkének és a HÜGLI termék megfelelő részének összevetésére?

A második-harmadik kérdés alapján: felmerülhet-e, hogy a termékek kialakításának összetéveszthetősége folytán az átlagfogyasztók vagy az üzemi fogyasztók a HÜGLI termékeket a versenytárustól származónak vélik?

A negyedik kérdés alapján: felmerülhet-e, hogy a megbízó jellegbitorlást valósít meg, vagyis a HÜGLI termékek jellegzetes külső kialakítása, csomagolása alapján arról a fogyasztók a versenytárs termékeit ismerik-e fel?

III. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület eljárása

1. A testület az Iparjogvédelmi Szakértői Testület szervezetéről és működéséről szóló 270/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet, valamint a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) által meghatározott feladatkörben, valamint szervezeti és eljárási rendben, a tényállásra irányadó jogszabályok, így elsősorban a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.), valamint a tisztességtelen piaci magatartásról és a versenykorlátozásról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) vonatkozó rendelkezései alapján alakította ki az alábbiakban kifejtésre kerülő álláspontját.
2. A jelen szakértői vélemény megállapításai és következtetései a megbízó által ismertetett tényálláson és a testület rendelkezésére bocsátott dokumentumokból megismerhető tényeken alapulnak, és csak erre a tényállásra nézve helytállóak.
3. Ez a szakértői vélemény az ügyben eljáró hatóságokat nem köti.

IV. A testület álláspontja

1. A testület elsőként azt vizsgálta meg, hogy a megbízó által ismertetett tényállás, továbbá a rendelkezésre álló dokumentumok elegendő információt tartalmaznak-e a feltett kérdések megválaszolásához.
2. A megbízó a következő mellékleteket nyújtotta be a szakértői testülethez:
 - a) ügyvédi meghatalmazás;
 - b) a HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ külső megjelenésének a fényképe;

- c) a 185 181 lajstromszámú HÜGLI védjegynek a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának online adatbázisából nyomtatott adatlapja;
- d) a KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ termék külső megjelenését rögzítő fénykép;
- e) a 176 423 lajstromszámú KNORR DELIKÁT védjegy hivatali online adatbázisból nyomtatott adatlapja

A testület megállapította, hogy a megbízó által előadottak, valamint a mellékelt dokumentumok alapján a feltett kérdések megválaszolhatók.

A megbízás első kérdése:

Összetéveszthető-e a fogyasztók számára a HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ termék a KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ termékkel? Kérjük külön-külön térjenek ki a termékek teljes megjelenésének, valamint a Knorr védjegyoltalom alatt álló címkéjének és a HÜGLI DELIKÁT termék megfelelő megjelenésének az összetéveszthetőségére is.

A feltett kérdés megválaszolásához szükséges a megbízó, valamint a versenytárs javára oltalom alatt álló védjegyek oltalmi helyzetét tisztázni. A hivatkozott nemzeti védjegyek tekintetében a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának publikus adatbázisai alapján a következők állapíthatók meg.

A megbízó javára 2004. október 29-i elsőbbséggel 185 181 lajstromszámon oltalom alatt áll a HÜGLI színes ábrás védjegy, amely egy stilizált edényt jelenít meg. Az ábra alsó fele egy sötétzöld félkört formáz, amelyben fehér színnel, félkövér betűkkel jelenik meg a „Hügli” szóelem. Az ábra alsó részét egy vékony fehér vonal választja el a felső harmadban található fedő alakú piros ábrázolástól. A védjegy árujegyzéke a 29., a 30. és a 32. osztály fejezetcímeit tartalmazza, ezért az oltalom az elsőbbség napján hatályos nizzai osztályozás adott osztályainak betűrendes jegyzékébe tartozó valamennyi árura kiterjed.

A versenytárs javára 176 423 lajstromszámmal áll oltalom alatt az 1999. november 12-i elsőbbségű KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ színes ábrás védjegy. Az ábra központi elemét egy piros háttérrel megjelenő tál és tányér leves, valamint az ezek mellett elhelyezkedő zöldségek alkotják. Az ábrázolás felett jelennek meg a szóelemek. A „Knorr” kifejezés legfelül, fehér alapon piros írott betűkkel szerepel egy zöld-sárga szegélyű stilizált szalagon. Ez alatt a „delikát” szó két sorban, fehér alapon sötétkék nyomtatott betűkkel ábrázolt, a „8” szám pedig az említett négyzetes kialakítás jobb oldalán, sárga színben tűnik fel. Ezek alatt látható az „ételízésítő” szó sárga, kézírást imitáló betűtípussal.

A feltett kérdés megválaszolásához érdemes továbbá megvizsgálni a védjegyoltalomból eredő jogok tartalmát.

A Vt. 12. §-ának (1) bekezdése szerint a védjegyoltalom alapján a védjegyjogosultnak kizárólagos joga van a védjegy használatára.

A Vt. 12. §-ának (2) bekezdése szerint a kizárólagos használati jog alapján a védjegyjogosult bárkivel szemben felléphet, aki az engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

- a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplőkkel;
- b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; vagy
- c) a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést a védjegy árujegyzékében szereplőkkel nem azonos vagy azokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a védjegy belföldön jó hírnevet élvez, és a megjelölés alapok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztetőképességét vagy jó hírnevét.

A Vt. 12. §-ának (3) bekezdése szerint a (2) bekezdésben szabályozott feltételek megvalósulása esetén tilos különösen

- a) a megjelölés elhelyezése az árun vagy csomagolásán;
- b) a megjelölést hordozó áru forgalomba hozatala, eladásra való felkínálása, valamint forgalomba hozatal céljából történő raktáron tartása;
- c) szolgáltatás nyújtása vagy annak felajánlása a megjelölés alatt;
- d) a megjelölést hordozó áruknak az országba történő behozatala vagy onnét történő kivitele;
- e) a megjelölés használata az üzleti levelezésben vagy a reklámozásban.

A Vt. 27. §-ának (1) bekezdése szerint védjegybitorlást követ el, aki a 12. §-ban foglalt rendelkezések megsértésével a védjegyet jogosulatlanul használja.

A védjegy jogi összetéveszthetőségről a Vt. 4. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja, valamint a Vt. 4. §-ának (4) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket.

A Vt. 4. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja szerint nem részesülhet védjegyoltalomban a megjelölés, amelyet a fogyasztók összetéveszhetnek a korábbi védjeggyel a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt.

Az összetéveszthetőségig való hasonlóság vizsgálatát az Európai Bíróság C-39/97 számú, a Canon-ügyben hozott előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélete szerint a fogyasztóra gyakorolt összbnyomás alapján kell elvégezni. A vizsgálat során ki kell térni arra, hogy a védjegyek vizuálisan, hangzásukban, illetve tartalmukban mennyire hasonlók, és ez a hasonlóság eléri-e az összetéveszthetőség szintjét. Az összetéveszthetőség kérdésének elbírálásánál a védjegyek domináns elemeit kell összevetni egymással, és ennek során figyelembe kell venni az adott esetben relevánsnak tekinthető fogyasztói kört is, valamint a megjelölések megkülönböztetőképességének a fokát.

Az Európai Bíróság C-432/97. számú, a Lloyd-ügyben hozott döntése kimondja, hogy figyelembe kell venni, hogy az átlagfogyasztónak ritkán nyílik alkalma a védjegyek közvetlen összehasonlítására, ezért az emlékezetében élő pontatlan képre, információra támaszkodik.

Mindezek mellett tekintettel kell lenni arra is, hogy a fogyasztói figyelem szintje függ az érintett áruk és szolgáltatások típusától.

Az összetéveszthetőség megállapításához továbbá a védjegyek árujegyzéke között is azonosságnak vagy legalább hasonlóságnak kell fennállnia. Az összetéveszthetőség vizsgálata során ezért az árujegyzékek összevetését is el kell végezni. Az árujegyzék vizsgálatánál nem csak azt kell vizsgálni, hogy a védjegyek árujegyzékébe tartozó termékek, illetve szolgáltatások azonos osztályba vannak-e sorolva, hanem felhasználási, rendeltetési szempontból való hasonlóságukat is figyelembe kell venni.

Az árujegyzékek vizsgálata során a testület figyelembe veszi az Európai Bíróság C-39/97 számú, a CANON-ügyben hozott döntését, amelynek 23. bekezdése szerint a hasonlóság megítélésekor az adott áruk és szolgáltatások valamennyi releváns jellemzőjét figyelembe kell venni. Különös jelentőséggel bír e körben azok természete, a végfogyasztók köre, a használatuk módja, valamint az, hogy az összevetett áruk, szolgáltatások a piacon egymással versenyeznek-e, esetleg egymást kiegészítik.

Bár a jelen ügyben a megbízó nem kizárólag a megkeresésben hivatkozott két védjegy összetéveszthetőségének a tárgyában kért állásfoglalást, a hivatkozott törvényhelyek kapcsán kialakított gyakorlat és szempontrendszer a termékek összetéveszthetőségének vizsgálata kapcsán is megfelelően alkalmazható.

Elsőként az oltalom alatt álló védjegyeket összevetve az állapítható meg, hogy a korábbi elsőbbségű, 176 423 lajstromszámú KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ és a 185 181 lajstromszámú HÜGLI védjegy a piros szín alkalmazásán kívül semmilyen egyéb közös elemet nem tartalmaz. Az ábrás elemek kialakítása révén azok mind vizuális szempontból, mind a szóelemeket figyelembe véve fonetikai szempontból is megfelelően elhatárolhatók egymástól. A megjelölések továbbá nem tartalmaznak olyan utalást, amelynek révén jelentéstartalmitag, vagyis konceptuális szempontból felmerülne, hogy kapcsolatban állnak egymással. Megállapítható tehát, hogy bár az árujegyzékek között – különösen a 29. és a 30. osztály tekintetében – magas fokú hasonlóság áll fenn, a megjelölések különbözősége okán a védjegyek összetéveszthetőségének a veszélye nem merül fel.

A termékek megjelenésének vizsgálata körében a termékekről készült fényképek alapján megállapítható, hogy a megbízó által alkalmazott csomagoláson a címke felső részének közepén a javára oltalom alatt álló színes ábrás védjegy jelenik meg. Ez alatt – a terméket tartalmazó műanyag doboz zöldes színével harmonizáló – türkizes alapon sárga háttérrel a „Hügli”, a „Delikát” és az „Ételízésítő” szó látható sötét színű nyomtatott betűkkel. Az ábra alsó felében egy tányér leves szerepel, körülötte zöldségekkel, a címke jobb és bal oldalán ezenkívül a termékkel kapcsolatos információk olvashatók. A versenytárs terméke ehhez képest egy piros színű műanyag dobozban kék színű fedéllel és piros címkével jellemezhető, az utóbbi egy az egyben a 176 423 lajstromszámú védjeggyel oltalmazott kialakítást alkalmazza. A termékeket összevetve arra a következtetésre lehet jutni, hogy a két termék

egymástól mind az eltérő karakteres színek alkalmazása, mind pedig a címkék különböző megjelenése révén megfelelően elhatárolható.

Önmagában az a körülmény, hogy mindkét terméken megjelenik a „delikát”, és az „ételízesítő” szó, továbbá a zöltségek és a leves ábrázolása, nem alapozza meg az összetéveszthetőség veszélyének a megállapítását a következők miatt. A „delikát” a magyar nyelvben közérthető jelentéssel bír, a mindennapi szóhasználatban megjelenő kifejezés, amelynek jelentése: ízletes, finom, ínycsiklandó. Az árujegyzékbe sorolt áruk tekintetében tehát leíró jellegű, a megkülönböztetőképesség hiánya okán e tekintetben önálló, kizárólagos oltalmat érvényesíteni nem lehet. Az „ételízesítő” szó pusztán az adott termék fajtáját jelöli, következőképpen e szavak egyezése az összetéveszthetőség szempontjából szintén irreleváns. Nem tekinthető megkülönböztető jellegűnek, ezáltal védjegyoltalom által nem sajátítható ki továbbá a leves és a zöltségek ábrázolása, mivel az az ételízesítő termék felhasználási módját, rendeltetését szemlélteti. Érdemes kiemelni továbbá, hogy a versenytárs termékének a csomagolásán a leves ábrázolása kifejezetten eltér mind színvilágában, mind egyéb jellemzőiben, így az ábra összehatása révén sem merül fel az összetéveszthetőség veszélye. Az a körülmény pedig, hogy mindkét termék lényegében azonos, nagyméretű vödör tartóedényben kerül forgalomba, ugyancsak nem alapozza meg az összetéveszthetőség veszélyét, hiszen az üzemi mennyiségű ételízesítő áruknak e kiszérelés a releváns piacon szokásosan alkalmazott formája.

Hangsúlyozni kell, hogy megkülönböztetőképességgel nem bíró szó, valamint ábrás kialakítás a védjegy részét képezheti, tekintve azonban, hogy a védjegyoltalomból fakadó kizárólagos használati jog a megjelölés összességére vonatkozik, az alapján a védjegyjogosult nem tilthat el más piaci szereplőket megkülönböztető jelleggel nem rendelkező elemek használatától.

Összességében megállapítható tehát, hogy a megbízó termékének kialakítása kizárólag a vödör formátumú tárolóedényben, valamint a „delikát” és az „ételízesítő” szóelemben hasonló a versenytárs termék megjelenéséhez. E közös elemek azonban az adott árukkal összefüggésben a piacon általánosan használtak, így csupán ez alapján nem merül fel azok összetévesztésének a veszélye. A termékek megjelenése, kialakítása egyebekben minden tekintetben eltér, így azok alapján a fogyasztók a termékeket biztonsággal el tudják határolni.

A második kérdés

Alkalmas-e a Hügli árumegjelölése a fogyasztók megtévesztésére abban a tekintetben, hogy a HÜGLI vagy a KNORR termékeket vásárolják-e meg?

A megbízó előadta, hogy a HÜGLI termék üzemi fogyasztók számára gyártott ételízesítő, továbbá az érintett cégcsoportra versenytársként hivatkozott. Megállapítható volt ezenkívül, hogy nagy kiszérelésben forgalmazott termékekről van szó. Ezek alapján a releváns fogyasztói körnek elsősorban az üzemi felhasználókat kell tekinteni.

A megkeresés iratai alapján mindazonáltal nem áll rendelkezésre információ arról, hogy a termékek az átlagfogyasztók számára is elérhetőek-e. Tekintettel arra, hogy a harmadik kérdés kifejezetten az üzemi felhasználók szempontjából kérte az összetéveszthetőséget megvizsgálni, a második kérdés megválaszolása során a testület az átlagfogyasztók vonatkozásában vizsgálta azt, hogy a termékeket összetéveszthetik-e.

Az első kérdésre adott válaszban kifejtettek alapján a két termék kialakítása sem a szó-, sem az ábrás elemek tekintetében nem minősül összetéveszthetőnek, a csomagolás alapján az átlagfogyasztók számára a két termék megfelelően megkülönböztethető, így a megtévesztés veszélye nem merül fel az adott termékek vásárlása során az átlagfogyasztókra általában jellemző alacsony figyelmi szint mellett sem.

A harmadik kérdés

Összetéveszthető-e a teljes termékportfóliót vásárló üzemi felhasználók (kifőzdek, étkeztetéssel foglalkozó vállalatok) számára a HÜGLI DELIKÁT ÉTELÍZESÍTŐ termék a KNORR DELIKÁT 8 ÉTELÍZESÍTŐ termékkel?

Az üzemi felhasználók esetében feltételezhető, hogy vásárlásaik során nagyobb körülménnyel választanak az egyes termékek között, mint az átlagfogyasztók, hiszen a gazdasági tevékenységük során előállított ételek ízét, minőségét nagyban befolyásolják a felhasznált alapanyagok. Emellett a teljes termékportfóliót megvásárló üzemi felhasználók nagy valószínűséggel jól ismerik az egyes termékcsaládok jellemző kialakításait, ezáltal az egyes – jól beazonosítható jellegzetességekkel rendelkező – termékeket biztonsággal meg tudják különböztetni.

Tekintve, hogy a testület szerint a két termék összetévesztésének veszélye alacsony figyelmi szint mellett sem állapítható meg, az üzemi felhasználóktól elvárható körülmények között eljárás még inkább elejét veszi az esetleges tévedéseknek. Következésképpen a termékek összetévesztésének a veszélye az üzemi felhasználók körében sem merül fel.

A negyedik kérdés

Tekinthető-e a Hügli terméke olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel vagy elnevezéssel előállítottnak, amelyről a versenytárs, illetve annak jellegzetes tulajdonsággal rendelkező árúja ismerhető fel?

A jellegbitorlás tilalmát a Tpv. 6. §-a rögzíti, amely szerint tilos az árut, szolgáltatást a versenytárs hozzájárulása nélkül olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel – ideértve az eredetmegjelölést is – vagy elnevezéssel előállítani vagy forgalomba hozni, reklámozni, továbbá olyan nevet, megjelölést vagy árjelzőt használni, amelyről a versenytársat, illetőleg annak árúját szokták felismerni.

A fent idézett törvényhely alkalmazásának együttes feltételei, hogy a felek versenytársak legyenek, a versenytárs szolgáltatása, árúja a piacon már ismert legyen, a megjelölés olyan legyen, amelynek alapján a fogyasztók a versenytárs árúját, szolgáltatását fel szokták ismer-

ni, illetve hogy az elnevezés használatára a versenytárs hozzájárulása hiányában kerüljön sor. Versenytársnak általában az érintett piacon működő vállalkozás vagy az a vállalkozás minősül, amely potenciálisan a piacra léphet.

A jelen esetben egyértelműen megállapítható, hogy megbízó és az érintett cégcsoport versenytársnak tekinthető, hiszen mindketten nagy kiszerelesben forgalmazott termékekkel vannak jelen az ételízesítők piacán. A termékekkel megcélzott releváns fogyasztók köre vélhetően azonos, ahogyan az sem kétséges, hogy a két versenytárs által alkalmazott termék-csomagolások kellően egyediek.

A Tptv. 6. §-a alkalmazásának alapvető feltétele, hogy a piaci szereplő termékének külseje, csomagolása vagy elnevezése a fogyasztók körében ismertté váljon. A jelen ügyben nem állt rendelkezésre pontos információ a tekintetben, hogy a versenytárs, illetve a megbízó termékei milyen mértékben vannak jelen a piacon. Mindazonáltal a feltett kérdések alapján feltételezhető, hogy már bevezetett, a releváns fogyasztók által ismert termékekről van szó.

Az első három kérdésre adott válaszok alapján megállapítható, hogy a Hügli terméke az alkalmazott színek, ábrás elemek és a „Hügli” szóelem révén olyan jellegzetes kialakítással rendelkezik, amely alkalmassá teszi arra, hogy e speciális megjelenésről a fogyasztók kifejezetten a megbízó termékeit ismerjék fel. Bár a versenytárs terméke is jellegzetes csomagolással bír, mivel az – az első kérdésre adott válaszban kifejtettek alapján – minden releváns szempontból eltér a megbízó termékétől, így nem merül fel a jellegbitörítés megvalósítása, nevezetesen hogy a HÜGLI termékek alapján a fogyasztók a versenytársat, illetve annak termékét ismernék fel.

A kérelemben feltett kérdések és a megbízáshoz mellékelte bizonyítékok alapján feltárható tényállás fényében tehát nem azonosítható olyan körülmény, amely problematikussá tenné a termékcsomagolás használatát.

Dr. Csiky Péter, a tanács elnöke
Dr. Hegedűs Viktória, a tanács előadó tagja
Dr. Stadler Johanna, a tanács szavazó tagja

Összeállította: dr. Cserhátiné dr. Füzesi Krisztina